

Dr. Morten Luther, nogle Bidsesbyrd og Tanker. Af P. S. Vig.

(Fortset.)

„Mit Enfold og fattige, ringe Verjon, ikke at tale om min retfærdige Sag, har gjort Paven hans Skade. Thi da jeg begyndte at prædike og skrive, foragtede Paven mig. Han tænkte: „Det er en enkelt Mand, en arm Munk o. s. v.“

„Da jeg skrev imod Paven, var jeg ikke tungsinde; thi da arbejdede jeg med Hoved og Forstand; jeg skrev med Glæde, saa at Præceptoren fra Viatenberg en Aften ved Bordet sagde til mig: „Det forundrer mig, at I kan være saa glad; hvis det var min Sag, maatte jeg dø o. s. v.“

„En Jagde til Paven, hvorfor han ikke havde be- stuttet den Munk med Penge. Paven svarede: Det Væst vil ikke tage imod Penge! Et Postbud blev overfalden, hos hvilken, der blev funden et Brev til Zuggerne (c: i Augsburg); i dette Brev stod der, at de skulde give Luther 300 Gylden for at han skulde tie.“ (Side 1886).

„Af alle de Bøger, som Sandhedens Fjender har skrevet imod mig, har jeg ingen læst igennem uden Erasmus Diotrilie (c: Afhandling om den frie Villie), og selv den læste jeg saaledes, at jeg ofte tænkte paa at kyle den under Bænken. Alle de, der har skrevet imod mig har, naar jeg har læst et Par Blade, givet mig Stof nok; det øvrige duede kun til at tørre . . . paa. Det har jeg ogsaa gjort, for at deres Begne ikke skulde besvære mig over al Maade; thi dem var saadanne Bøger fulde af.“ (Side 1085).

„I Rom plejer man hvert Aar paa Skærtorsdag at forbande Kættene, blandt hvilke jeg, Dr. M. Luther, er den første og fornemste. Dertil har Paven opført en egen Kirke, hvor Paven har en stor, smuk Stol og Kardinalerne en smuk Platform, de staar paa. Dette finder Sted paa den hellige Dag, da man skulde takke Gud for hans store Bølgerning, Nadværen samt hans Videlse og Død. Der sidder da Paven foroven, Kardinalerne blæser Faklerne ud og faste de forbandede ned i Helvede. Jeg er bleven kastet i Helvede i 28 Aar, nemlig fra 1518alligevel leser jeg endnu og er oplyst og berømt.“ (Side 653).

„Sverken Filip (c: Melancthon) eller nogen anden kan saa mig til at tro, at Mikrologien er en sikker Erkendelse eller Kunst. Filip har ofte gjort sig heftig Møje og Flid for at bevæge mig til at billige hans Mening og hold med ham, men han har aldrig kunnet naa det; jeg bliver fast ved den Mening, som Vønderne har, — med dem tror jeg, at naar vi har en Høst Sommer, følger en kold Vinter efter. Hele denne Sandel er imod Filosofien. Jeg har ofte talt med Filip derom, fortalt ham mit hele Levnet, hvad der er slet med mig og hvad jeg har gjort. Jeg er en Vondes Søn; min Fader, Bedstefader, Oldefader, har været rigtige Vønder. Derpaa sagde han, at jeg vilde være bleven en Forstander, Sognefoged, Virkedommer, og hvilke andre Embeder de have i Væp, eller paa nogen Bispe have været over de andre. Dernæst sagde jeg, er min Fader rejst til Marsfild og der bleven en Bjerghugger; der fra kommer jeg. Men at jeg er er bleven en Bacalarus, Magister, Munk o. s. v., det staar ikke i Stjernerne. Har jeg ikke bragt Stam over mig ved at blive en Munk, har lagt den brune Baret bort, og bragt andre Stam. I Sandhed, det harmede min Fader og gjorde ham ondt. Alligevel er jeg kommen Paven i Haarene og han mig, har taget en bortløben Nonne til Hustru og avlet nogle Børn med hende. Hvem har læst det i Stjernerne? Hvem har lagt mig forud, at det vilde gaa saaledes?“ (Side 1549).

„Jeg elsker min Kæthe, ja, jeg elsker hende højere end mig selv, det er vistelig sandt, det vil sige: jeg vilde hellere dø end at hun og Smaabørnene skulde dø. Jeg elsker vel Kristus, der med sit Blod har løst mig af Djævelens Magt og Tyranni, men min Tro skulde med Nette være større og mere varm. Al, Herre, gaf ikke i Nette med din Tjener“ o. s. v. (Sieds. 480).

„Jeg er rigere end alle papistiske Theologer i den hele Verden; thi jeg er tilfreds. Dertil har jeg tre ægte- fødte Børn; det er mere end nogen papistisk Theolog har.“ (Side 1897).

„Min Husholdning er underlig, fordi jeg bruger mere end jeg faar ind. Jeg maa hvert Aar have 50 Gylden til Koffenet, ikke at tale om andre Ting. Jeg kan ikke dømmen om Husholdningen.“ (S. 1926).

„Gud er de fattiges Formynder og Profurator. Det erfarer jeg tilvisse, da jeg fortærrer meget mere end min Vøn; og hvad jeg indtil nu har skrevet, læst eller prædiker, har jeg gjort for intet. Thi de 200 Gylden, som jeg faar af Tyrilien, har jeg og tager jeg af hans Naade. Den kan nok, som har Kristus, derfor har jeg ikke villet gøre noget for Penge, skøndt jeg kunde have været rig.“ (Sieds. 1938).

„Jeg har gjort et Testamente med Gud; og han kendes ved mig som sin Prædikant, ernærer haade mig og mine Børn; thi jeg vilde efter min Hustrus Død ikke kunne foretaaa mit Hus, og hun ikke heller efter min. Men Gud, der lever i al Evighed, den Rige og Almagtige, kan vil udføre alt for mig.“ (S. 1918).

„Jeg har havt saadan Møje med Overjættelsen, at ingen kunde formaa mig til at overjætte en Bog enten for Gæst eller Penge, hvis ikke det kunde blive til min Herre Kristi Være.“ (S. 1902).

„Ligejom Bibelens Overjættelse har voldt mig jævn- deles meget Arbejde, saaledes vil den kunne være til meget stor Nytte for dem, der ville drage Nytte af den. Thi den gamle Overjættelse var mørke. Men Verden, alt og alle, er utaknemmelig. Dog, mit Hoved er saa want til at høre nogen sige Tak, at naar det sker, er det mig en stor, underlig Ting.“ (S. 1904).

„At jeg er naaet til Enden, skal Gud have Tak og Pris for; thi jeg har næsten skrevet mig halvt til Døde, men vilde dog ikke holde op. Gud fætte mig min højre Side i Orden igen; den er bleven følesles, fordi jeg har skrevet saa over Maade meget“ (fra Aaret 1537).

„Lad os blot ikke misse Bibelen, men læse og prædike den med Flid i Gudsstræt og Paafaldelse; thi naar den bliver blomstret og bliver ret behandlet, saa staar alt vel til og alt gaar lykkelig fra Gaanden. Thi den er Hovedet og Rejserleden blandt alle Sakulteter og Kunster. Naar den, Theologien, falder saa — kan vi blæse et langt Stykke“ (Wolck 22, 7).

„Man maa være vis paa, at Læren er ret og den evige Sandhed og ikke spørge om, hvad Folk vil holde den for. — Skal Du blive jalig, saa maa Du være saa vis paa Guds Ord, at om alle Mennesker jagde anderledes, ja, om alle Engle jagde nej dertil, at Du alene kunde staa derpaa og sige: Nu ved jeg, at Ordet er ret.“ (Side 31—32).

„Den højeste Lektion i Theologien er at kunne erkende Kristus. Heri skal Disciplen og Læreren ikke skamme sig ved at lære af hinanden.“ (Side 5).

„Ligejom en Stomager ijer Sto og en Skrædder Græfter, saaledes skal og den Kristen bede. Det er en Kristens Haandværk at bede. Og Kirkenes Vøn gør store Under. Den har i vor Tid opnaet tre Mennesker af bede: Mig, da jeg var syg til Døden, min Hustru, Kæthe, da ogsaa hun laa dødsdyg, og Magister Filip Melancthon, som i Aaret 1540 laa dødsdyg i Weimar. Skøndt Befrielsen fra Sygdom og legemlig Fare kun er ringe Under, skal man dog lægge Mærke til dem for deres Skyld, som er svage i Troen. Thi for mig er disse meget større Under: at vor Herre Gud daglig i Kirken døber, rækker Alterens Sakramente og befrier fra Synd, Død og evig Dømmelse. Det er for mig store Under.“ (Side 512).

„Vor Herre Gud giver altid mere end vi bede. Naar vi ret bede om et Stykke Brød, giver han os en hel Ager. Da min Hustru laa syg, bad jeg Gud, at han skulde lade hende leve. Saa giver han hende dertil Godset Hilsdorf og skænker os ellers et rigt frugtbart Aar.“ (Side 514).

„Derjom jeg var lige saa andagtig til at bede, som Peter Wellers Sund til at ede, saa vilde jeg endnu idag med min Vøn opnaa den yderste Dag; thi den tænker den hele Dag ikke paa andet end at tømme sit Fad.“ (Side 527).

Dr. M. Luther plejede ofte at sige: Jeg har tre slemme Hunde: Angrothi tudinen, Superberiam og Indvidiam (c: Altatnemmelighed, Gnomod og Misundelse). Den, som disse tre Hunde bider, han bliver bidt meget farligt.“ (Side 373).

„Den 10de Novbr. (c: Luthers Fødselsdag) talte de Herrer Lærer om Luthers Skarpsindighed og Kædsag- per, der kunde fuldelig erkende de vanfælske Sager, endnu før de indtraadte. Han svarede: Paa ingen Maade! Han var, sagde han, et ensfoldigt Menneske, der let kunde bedrages; ligejom Nattegalen, den ensfoldigste af alle Kygler, let lod sig fange saaledes blev han let ført bag Væjet.“ (Side 1782).

„Da Luther i 1537 havde en Samtale med Vucer og andre om den hellige Nadvær i Gøttha, sagde han bl. a. til dem: „Jeg er et oprigtigt Menneske, som jeg mener det“ i mit Hjerte, saaledes taler jeg og med min Mund; der er ikke noget, jeg fortaar mindre end forstille mig, spille Komædie, stikke under Stolen og hylle. Men som jeg tænker og tror om denne højvigtige Sag om Nadværen, saaledes taler jeg af Hjertet, det er mig ingen Spøg.“ (Side 587).

„Jeg burde i Sandhed være stolt over, at Djævelen, min arrigste Fjende, overalt er efter mig.“ (S. 1974).

„Djævelen plager mig overalt, ikke paa en, men paa mange Maader. Han er mig jærlig gram. Men Gud være lovet, som har udrevet os af Djævelens Magt og gjort os til sine Børn.“

„Ingen kan tro, hvor megen Fortræd min Svimmelhed og Sufen for Pærene volber mig. Jeg tør ikke læse en Time uafbrudt eller gennemtaante noget nøje, se dist paa noget eller overveje noget omhyggeligt; thi gør jeg det, straks er den Sufen — og jeg synker i Afmagt.“ (Citeds.)

„De Lutherse er meget gode og velsørende Kættene, fordi vi hidtil har forværet Pavedømmet. Sande nemlig ikke vi forhindret det, saa havde Papisterne selv allerede ødelagt Pavedømmet. Jeg har ikke angrebet Pavedøm- met, men det har angrebet Evangeliet, og beskæmpet sig selv ved at bekæmpe det. Paven kunde ikke holde Fred. Naar et Gælle er modent, maa det falde, selv om der er Blads nok til det paa Troet. Saaledes er Pavedømmet falden efter sin egen Naadslutning“ — (S. 1935).

(Fortættes).

Kredsmødet i Wisconsin Kreds

St. Maria danske ev.-luth. Menighed, Menasha, havde indbudt til Kredsmødet. Efter Indbydelsen samlede vi forretningsmæssige derne fra den 22—25. September. Vi forventede Herrens Bølgens og blev heller ikke skuffede. I Sandhed er det skønt at samles nogle Dage om Guds Riges Arbejde blandt vort adspredte danske Folk, og herligt vil det være, om Arbejdet nu vil bære sine velsignede Frugter.

Torsdag Aften den 22. Sept. samlede vi i Menighedens Kirke. Pastor A. B. Hansen, Racine, holdt Aabnings- talen. Han skulde sige til Lyd. Det gjorde han ogsaa ud fra 1 Kor. 5, 7—8. Og det formede sig i et hjerteligt Bidsesbyrd om Paaske- lammet og Højtidsdage. Menighedens Præst, Pastor A. S. Nielsen, tjente ved Altret. Vor Kredsforsmand, Pastor R. J. Bing, Racine, aabnede med velvalgte Ord det 6te delegerede Kredsmøde i den treenige Guds Naam, hvorefter Stedets Præst bød paa Menighedens og egne Begne Gæsterne velkommen.

Vi samlede igen Fredag Eftm. Kl. 2.30. Det var til Forhandlingsmøde. Pastor J. K. Jensen, Danmark indledede Kredens Emne: Forholdet mellem Helliggørelse og den kristelige Bidsed. Det var et vanskeligt Emne, jærlig for Lægfolk. Det var næsten ved at slippe de Lærere over Hovedet. Foredraget var godt skrevet. Forhandlingerne om det var ogsaa god. Til almindelig For- staaelse for Lægfolk ønsker jeg at sige: Min Hensigt er kun at fortælle Mødets Gang og ikke give Udtog eller Uddrag af Prædikener eller For- handlinger. Skal vi have saadanne udførlige Beretninger fra hver af de otte Samfundskredse, saa tror jeg, det trætter Lægfolkene. Endvidere ved at give Udtog er vi ofte uretfærdige over for Prædikanten. Vi kan kun gengive Løseve Sætninger, og det forandrer ofte Sætningens Mening og Prædikantens Hensigt. Og jeg for min Del vil gerne være saa retfærdig som muligt haade mod Lægfolkene, saa vel som Læreren.

„Fredag Aften samlede vi igen. Pastor R. J. Bing og undertegnede talte. Lørdag Formiddag havde vi Præstemandet. Vor gamle Broder R. J. Dahlstrøm indledede Emnet: Præsten ved Syngeløven. Med sin rige Erfaring til han Naade til at drage mange Ting frem. Jeg tror, vi yngre Præster til megen Udbytte af denne Formiddags-tale. Om Eftermiddagen samlede vi til Forretningsmøde.

Søndag oprandt. Mange Gæster kom fra Racine. Hvor mange ved jeg ikke; men det var i Hundredevis. Pastor J. C. Christensen, Shennington, talte ved Børnegudstjenesten, som begyndte Kl. 9. Kl. 9.45 samlede vi til Skriftemaal og Absolution. Pastor Dahlstrøm holdt Skrif- tetalen og tjente ved Alteret under Højmesse. Baupaca, prædikede til Højmesse. Et lille Barn blev i den hellige Daab Medlem af Guds Menighed. Mange gæstede Herrens Bord. Et Offer optoges. Det beløb sig til \$81.40. Sangforet sang. Det sang godt og sang ved ethvert Møde vi havde derne. Alle Gæster maa i Brug i Guds Menighed.

Om Eftermiddagen talte Præsterne C. S. Jensen, Baupaca, og C. M. Olsen, Hartland. Det var jærlig Ungdomsmøde, men det var ogsaa et Ord til alle. Slutningsmødet var om Aftenen. Præsterne C. M. Nielsen, Boy Sippi, og J. K. Jensen, Danmark, prædikede. Derefter talte Stedets Præst og sluttede med en Tak paa Menighedens og egne Begne, fordi vi kom. Vor Kredsforsmand sluttede med et Alvorsord og en Tak for Samvær og udvist Gæstfrihed. Det gjaldt først Herren, dernæst Mennesker — Menighed og Præstefolk. Staaende be- kendte vi „Troen“, bad Herrens Vøn, og vort 6. delegerede Kredsmøde var sluttet.

Vi vender tilbage til vort Forretningsmøde Lørdag Eftermiddag. Mange Sager henlaa til Kredens Overvejelse. For nu at sige alle Forretninger med, saa blev der Fredag Eftermiddag valgt to Revisorer til at gennemgaa Kasserens Regn-

skaber. Pastor J. C. Christensen, og Mr. Niels Larsen Reenah, valgtes. Forretningsmødet aabnedes med Andagt, ledet af Pastor A. S. Nielsen. Sekretæren oplæste sin Rapport fra sidste delegerede Kredsmøde. Rapporten godfendtes. Kassereren oplyste, at i Aarets Løb var der indkommet i Bidrag \$104.76. Udgifter- ne havde været \$238.83. Der var en Kassebeholdning paa 165.93. Regnskabet var godfendt af Revisorerne. Forsmanden gav dernæst en Overfugt over Arbejdet i det soundne Aar. Kredsforsyrelsen havde for- søgt at sige en Arbejdsplan med Rega- nee som Udgangspunkt; men naa- des ikke. Nu er Birkomheden ved genfaldig Forstaaelse gaaet tilbage til Korfærerne. Maple Valley betjenes af Pastor E. M. Nielsen, Boy Sippi. Præstemangel var Skyld i vakante Menigheder i Kredsen. En Menighed var i Aarets Løb stiftet i Milwaukee. Den betjenes af Past. C. M. Olsen, Hartland. Endvidere fremhævede han med Styrke vor Kredsmissionærs Arbejde; thi Wis- konsin Kredsen har en Missionær, nemlig vor Broder S. J. Dahlstrøm. Han er ude altid, saavidt Kræfterne tillader. Snart betjener han vakante Menig- heder og snart sender Forsmanden ham ud paa en Spore. Kredsen lønner ham med \$10 Maanedes. Til sidst gav han Oplysning om Luther College. Kredsen burde give den sin fulde moraliske Støtte, og det vil vi ogsaa. Af stemmeberettigede Med- lemmer var der 9 Præster, 9 Delega- ter og Kredskassereren. Bestemmel- serne tagne ved Mødet lyder da i al Korthed:

- 1) Kredsen støtter Milwaukee-Missionen med \$20 om Maanedes.
2) Kredsen tilraader New Vishon at samles med Shennington-Warrens Kaldet.
3) Pastor J. C. Christensen ydes en Understøttelse paa \$100 for inde- værende Aar.
4) Menigheden ved Oregon ønskede en Præst og Sjælesørger. Den lovede \$500 og frit Hus for kun 3 Søndages Betjening. Kredsen vil gennem dens Styrelse have Menig- heden i jærlig Erindring med at sige en fast ansat Præst. Udførlige Ting var henlagt til Overvejelse i Bestemmelse fra Aarsmødet til Kredsen. Wisconsin Kredsen tilstem- mer:

- 1) Reenah-Forslaget,
2) at Alderdomshjemmet i Brush, Colo., faar vor Støtte,
3) at „Børnebladet“ bliver, som det er. Hvor Kravet om et engelsk „Bl.“ findes, da at sige et saadant fra et eng.-luth. Samfund, som staar paa Guds Ords Grund og vil respektere vore Grænselinier i vore Menigheder.

Der var indløbet en jærlig Stri- velse fra vort Samfunds Forsmand. Han opmuntre os til Arbejde — og saa for Jubilæums-gaven.

Emnerne til næste delegerede Møde valgtes. 1. Vore Søndagskoler, 2. Bibelens Inspiration.

Det overlodes til Styrelsen at finde Tid og Sted for nævnte Kredsmøde.

Til sidst nogle Bemærkninger. Kære Menighedsfolk i Wisconsin Kreds: Vi ved nok, vi kan stole paa eder i vort Missionsarbejde; men vi vil gerne opmuntre eder. Kred- sens Udgifter i det kommende Aar er \$460; foruden hvad der skal sendes til Samfundets Kasserer. Lad det minde os om vore Pligter. Maa vore Hjertes varmes for Guds Riges Sag, saa kommer Midlerne ganske af sig selv. Maa det ikke alene blive en Menighedsdag; men maa det ogsaa blive den enkleste. Lad os hver især sende vor Stærk til vor Kasserer. Ved Herrens Hjælp skal det lykkes os at spænde vore Test- snore længere ud, saa vi skal naa større Stærke af vort Folk.

Der hersker endnu lidt Uklarhed over, hvem Missionsbidragene skal sendes til. Lad mig henvise eder til Reglerne for Kredsmissionen. De findes i „Gaandbogen“, som kan faas for 10 Cts. hos vort Forlags- hus. I Art 13 staar der: Kredsens Kasserer modtager alle Missionsbi- drag fra Kredsen og kvitterer for samme i Bladene, samt sender Samfundets Kasserer sin Del.

Vi var glade ved at samles med Menisha-Folkene. De var ogsaa gode Bærere. Og intet er sønnere all-

gevel end at samles med vort Folk i vor Fædreland. Herren velsigne i Naade Menighedsfreden der og alle Begne. Herren styrke vor Broder med Familie derne til et virkomt og trofast Arbejde.

Vi sender til sidst vore jærligste Hilsener til Bennerne der. Og til enhver, vi mødte. Lad os samles alle til det sidste og store Møde. R. P. J. Nielsen, Kredsens Sekretær.

Jubledning til Forhandling om Emnet: Forholdet mellem Helliggørelse og den kristelige Bidsed.

Selve Emnets Kerne. Er vi nu ikke kommen bort fra det? Kan nogen spørge. Nej, nu er vi ved at kunne besvare det deri op- fastede Spørgsmaal. Det drejer sig jo om Bidsed, det vil sige Bidsed i min Salighedsdag. Men nu vil det af det foregaaende klart fremlyse, at selve Troen i Grunden er Bidsed. Jeg er vis paa, at alt, hvad Guds Ord siger om disse Ting, er Sand- hed. Jeg er vis paa, at Gud Fader er min Skaber. Jeg er vis paa, at

Frit! Send os Navnet og Adressen paa ti eller flere af Deres Benner, til hvilke vi vil sende en Katalog, og vi skal sende Dem absolut frit et Kopi af Buffalo Bill's Adventures.

J. V. LEACHMAN & SON, Minneapolis, Minn.

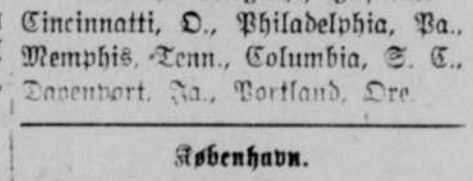
En god Stilling

kan opnaas af enhver fremadstræ- vende ung Mand eller Kvinde i Jernbanens eller den traadløse Telegraf's Tjeneste. Eiden Løven om otte Timers Arbejdstid traadte i Kraft, og som Følge af den til- tagende Brug af Traadløse Tele- graf er der Mangel paa henvend 10,000 Operatører. En Begynder kan tjene 70 til 90 Dollars om Maanedes. Vi arbejder under Til- syn af Telegrafembedsmænd, og vore Graduerter garanteres Stil- lingen. Skriv om nærmere Orlig- ning til den af vore Stoler, der ligger Dem nærmest.

National Telegraph Assistant Cincinnati, O., Philadelphia, Pa., Memphis, Tenn., Columbia, S. C., Danvers, Va., Portland, Ore

Røbenhavn.

Missions-Hotellet Engangsstræde Nr. 27 anbefales hjemtrejvende Ame- ricanere propre Kæsser fra 1 Kr. pr. Seng. Udmarkert Koffen til bil- lige Priser.

Nothing Equals Old Dutch Cleanser For Cleaning Milk Pails and Pans Cream Separators, Kitchen and Cooking Utensils

„Wet the article, sprinkle with Old Dutch Cleanser, wash thoroughly with a cloth or brush. Rinse well in clean water and wipe or let stand to dry. This removes discoloration, corrosion, spots and grease, such as ordinary cleansers will not remove and does it quicker and easier.“

Cleans, Scrubs Scours, Polishes

It is the best all-round cleanser ever discovered and is perfectly harmless. It keeps everything about the farm house spick and span and saves a lot of labor, time, expense.

Avoid caustic and acid cleaners. (Not a washing powder.)

Old Dutch Cleanser 10¢ For Large Sifter Can

Old Dutch Cleanser 10¢ For Large Sifter Can

Old Dutch Cleanser 10¢ For Large Sifter Can

Old Dutch Cleanser 10¢ For Large Sifter Can

Old Dutch Cleanser 10¢ For Large Sifter Can